

MAIS KOERIER

GROTE VERANDERING IN DE MAÏSTEELT

Voor zandgronden geldt vanaf dit jaar de wettelijke verplichting om voor 1 oktober een vanggewas te zaaien. Hierdoor zal de maïsteelt in met name het Zuiden en Oosten er anders uit komen te zien dan voorheen. In de praktijk zijn er drie opties om aan deze verplichting te voldoen:

- De teelt van een vroeg ras, waarbij de maïsoogst en het zaaien van het vanggewas voor 1 oktober plaatsvindt
- Het vanggewas (rietzwenkgras) gelijktijdig zaaien bij het inzaaien van de maïs
- Het vanggewas (Italiaans raaigras) zaaien, 2 à 3 weken na de onkruidbestrijding, wanneer de maïs ongeveer op kniehoogte is.

In deze Maïs Koerier komen de verschillende opties uitgebreid aan bod - inclusief de ervaringen van onderzoekers, loonbedrijven en telers. Op de achterpagina worden de mogelijkheden van onkruidbestrijding uitgelegd.

PAST IN ALLE MOGELIJKE SYSTEMEN

IN DEZE KOERIER...

Gelijksaaï vraagt om vakmanschap **2**

Combinatie schoffelen en onderzaaien bevalt goed **3**

'Gierstgrassen maken een stille opmars' **5**

Klein bedrijf, groot enthousiasme **7**

'VOORKOMEN DAT KNOLCYPERUS ZICH VERDER VERSPREIDT'

Loonwerker en akkerbouwer Peter van Beers in Vessem (N-Br.) nam vorig jaar een nieuwe spoelplaats in gebruik. Opvallend zijn de naar boven gerichte spuitnozzles die de onderkant van machines schoon spuiten. Hiermee probeert het bedrijf het verslepen van knolcyperus (knolletjes) tegen te gaan. „We moeten koste wat het kost verdere verspreiding van knolcyperus voorkomen”, zegt Van Beers, die dit onkruid steeds verder ziet oprukken.

[Meer over de aanpak van knolcyperus op pagina 6.](#)

'WIJ WILLEN HET MAXIMALE UIT DE MAÏSTEELT HALEN'

„Van grasland kun je meerdere snedes in een seizoen halen, maar van maïs krijg je maar één oogst. Die teelt moet dus in één keer goed zijn”, zegt Jan-Henk Waterink uit Beerzerveld (Ov.). Samen met zijn broer Roelof-Jan probeert hij elk seizoen het maximale uit de maïsteelt te halen. Aandacht voor het gewas en 'de juiste maatregelen op het juiste tijdstip nemen' zijn essentieel voor structureel hoge(re) opbrengsten. Grondbewerking, zaaien en onkruidbestrijding voeren de broers daarom zelf uit.

Of hij een fanatieke maïsteler is? Jan-Henk Waterink lacht en kaatst de vraag meteen terug. „Tja, wat vind je fanatiek...? We behandelen maïs gewoon als een volwaardig akkerbouwgewas. En dat betekent dat we er alles aan doen om een goede opbrengst van het land te halen. We maken daarvoor ons eigen keuzes, die soms afwijken van de gangbare praktijk. Maar daar hebben we tot nu toe redelijk succes mee.” Het afgelopen jaar oogstte het bedrijf gemiddeld 22 ton droge stof van een hectare - een opmerkelijk goed resultaat in extreem droog seizoen. Volgens Jan-Henk heeft de opdrachtige dalgrond rondom het bedrijf daar een flink handje

bij geholpen. „Dat heeft de maïs door de moeilijkste periode heen gesleept”, zo durft hij wel te stellen. Maar ook de structurele aandacht voor bodemkwaliteit en vruchtbaarheid werpt onmiskenbaar zijn vruchten af. „We werken al jaren aan een goede ontwatering van onze percelen en rijden alleen mest uit als de grond dat kan hebben. Ook dat soort zaken gaan steeds meer in ons voordeel werken.”

['Werksaamheden in eigen hand houden', lees verder op pagina 4.](#)

Meld u aan voor onze nieuwsbrief via agro.bayer.nl/nieuwsbrief. Of volg ons op Twitter, Facebook en Youtube: BayercropNL.

AANDACHTSPUNTEN BIJ GELIJKZAAI

Proefboerderij Vredepeel heeft de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar het (onder)zaaien van vanggewassen op zandgrond, onder andere via het project Grondig Boeren met Maïs. Hieruit komt naar voren dat gelijkzaai (samen met maïs) van rietzwenk niet de gemakkelijkste, maar wel een bedrijfszekere manier is om een vanggewas te laten slagen. Onderzoekers Brigitte Kroonen en Peter Ickenroth benoemen de belangrijkste aandachtspunten.

Tijdstip van zaaien

„Zaai wanneer de grond vochtig is. Rietzwenkgras krijgt daardoor de kans om te kiemen en even goed op gang te komen. Bij droog weer groeit de maïs hard, zeker hier op het Zuidoostelijk zand. Het rietzwenkgras moet er dan staan.”

Zaaitechniek

„Er zijn veel mogelijkheden om rietzwenkgras te zaaien. Het kan voorafgaand aan het maïs zaaien, bijvoorbeeld met een zaadbak op de vorenpakker of spitmachine, of in een aparte werkgang met een graan- of graszaaimachine. Ook een optie is gelijktijdig met maïs inzaaien, met een extra graszaadbak op de maïszaaimachine. Verder kan ook kort voor opkomst van de maïs rietzwenk worden gezaaid, bijvoorbeeld met een eg met een zaadbak erop. Landbouwkundig gezien gaat onze voorkeur uit naar rietzwenk zaaien vóór maïs zaaien. De grond is dan nog vochtig, waardoor de slagingskans van rietzwenk het grootste is. Nadeel is dat er een extra werkgang nodig is. In de praktijk is vooral eggen en gelijktijdig zaaien populair. Dat kan snel en met een flinke werkbreedte. Welke methode werkelijk opgang gaat maken is nu nog lastig te zeggen. Veel loonwerkers en telers zijn nog zoekende.”

Vanggewas

„Bij gelijkzaai past eigenlijk alleen rietzwenkgras.

Rietzwenk groeit relatief langzaam en is daarmee minder een concurrent voor de maïs. Verder bezit het - bij de juiste rassenkeuze - enige tolerantie voor onkruidbestrijdingsmiddelen. Dat is nodig om na opkomst een onkruidbestrijding uit te kunnen voeren. Bij een bespuiting wordt het gras geremd in z'n groei, maar het gaat niet dood. Bij alle andere vanggewassen gebeurt dat wel.

Een andere belangrijke plus van rietzwenk is dat het veel biomassa produceert, al is dat na de maïs oogst op het oog niet meteen zichtbaar. Negentig procent van de biomassa zit namelijk onder de grond. Kies bij rietzwenk voor een traag groeiende soort die echt bedoeld is voor onderzaai. Hou als standaard 20 kilo zaaizaad per hectare aan, maar bij goede zaaioomstandigheden is 15 kilo meestal ook genoeg.”

Onkruidbestrijding

„Het groeistadium van rietzwenk bepaalt het moment van de onkruidbestrijding. Vuistregel is dat rietzwenk minimaal vijf centimeter groot moet zijn - de maïs zit dan meestal tussen het 2- en 4-bladstadium. De kunst is om alle onkruiden te bestrijden en het rietzwenkgras te sparen, maar wel dusdanig te remmen dat het geen concurrentie vormt voor de maïs. De middelenkeuze en doseringen zijn maatwerk; een handleiding kunnen we er gewoon nog niet voor geven.

Bij probleempercelen - bijvoorbeeld met veel gladvingergras - kan beter vol op de onkruidbestrijding

Brigitte Kroonen en Peter Ickenroth zijn onderzoekers bij WUR Open Teelten voor de regio Zuidoost-Nederland.

worden ingezet; een vanggewas zaaien na de oogst is dan aan te bevelen.”

Na de oogst

„Omdat rietzwenk zich vooral ondergronds ontwikkelt, lijkt er na de maïs oogst weinig gras te staan. Dat is op het oog even wennen. Maar zoals eerder gezegd: uit proeven weten we dat rietzwenk veruit de meeste biomassa produceert. Daarmee is het niet alleen een zeer goed vanggewas, maar zorgt het voor de hoogste organische stof-aanvoer en laat het een prima structuur achter.

Gelijkzaai van rietzwenkgras is praktisch gezien misschien niet de gemakkelijkste optie, maar als we het in de vingers krijgen is het zeker een duurzame en toekomstbestendige methode.”

'GELIJKZAAI VRAAGT OM VAKMANSCHAP'

„Ik ben nieuwsgierig naar nieuwe ontwikkelingen en probeer daarom graag eens wat uit”, zo motiveert Jos Verstraten zijn deelname aan het project Grondig Boeren met Maïs. Afgelopen jaar draaide een van zijn percelen mee in een proef rondom het inzaaien van vanggewassen, waarbij ook de methode van gelijkzaai van rietzwenk en maïs werd getest. „Het is een mooie en duurzame methode, maar geen gemakkelijke. Gelijkzaai vraagt om vakmanschap.”

Gelijkzaaien van rietzwenk en maïs; Jos Verstraten probeerde het vijf jaar geleden al eens op eigen houtje. „Dat is toen faliekant mislukt omdat het weer toen helemaal tegen zat. Ik wist dus al dat gelijkzaai niet de meest eenvoudige weg is om aan de nieuwe regelgeving rondom vanggewassen te voldoen”, zo blikt de veehouder terug. Toch is hij een warm voorstander van de methode gebleven. Deels omdat hiermee het uiteindelijke doel - stikstof vastleggen - goed kan worden bereikt, maar ook omdat het bedrijfsmatig een aantal voordelen biedt. „Een belangrijke plus vind ik dat er niet persé vóór 1 oktober geoogst moet worden. In normale jaren zal die datum best haalbaar zijn, maar ik wil me er liever niet op vastpinnen. Ik ga voor een goede kwaliteit maïs met voldoende droge stof; als daarvoor wat extra dagen of weken nodig zijn, dan wil ik die kunnen pakken”, zo stelt de veehouder.

Een ander belangrijk voordeel van gelijkzaai met rietzwenk is dat het veel organische massa levert en daarmee een structurele bijdrage levert aan de organische stof-opbouw. „Ook dat zie ik steeds meer als een waarde voor mijn bedrijf”, zegt Verstraten. „Bij de huidige manier van maïs telen met drijfmest wordt er ongeveer net zoveel organische stof aange-

voerd als afgebroken. Met rietzwenk als vanggewas kun je opbouwen, waardoor de bodem vruchtbaarder en weerbaarder wordt. Verder vind ik het een voordeel dat rietwenk hoofdzakelijk als wortelmassa onder de grond zit. Daardoor kun je het in het voorjaar vrij gemakkelijk onder werken.”

'Meer kennis opdoen loont'

Hoewel de veehouder gelijkzaai met rietzwenkgras als een duurzame en toekomstgerichte methode ziet, erkent hij dat de uitvoering soms 'weerbarstig' is en bovendien meer kennis vraagt van de teler en van de loonwerker. „Voor het tijdstip van zaaien en de onkruidbestrijding luisteren bij gelijkzaai nauwer dan bij een vanggewas zaaien na de oogst. Belangrijk is daarom dat de uitvoerende loonwerker ook echt in de methode gelooft en erin wil investeren.” Zelf probeert Verstraten ook dichterbij te zitten, bijvoorbeeld door eerst goed te kijken welke onkruiden er wel en niet tussen de maïs staan. „De onkruidbestrijding bij gelijkzaai is al lastiger omdat je ook rekening moet houden met rietzwenk. Die mag wel iets afgeremd worden, maar moet natuurlijk wél in leven blijven. Door samen de onkruidbezetting en -bestrijding te bespreken, krijg je vanzelf een betere en vooral

Jos Verstraten heeft een bedrijf (vennootschap) met 130 melkkoeien in Westerbeek (N-Br.). Hij teelt 35 hectare gras en 20 hectare snijmaïs. De maïs teelt draait deels mee in het bouwplan van een akkerbouwer.

scherpere kijk op de zaak. Zo heb ik geleerd dat je lastige onkruiden soms beter in andere gewassen binnen de rotatie kunt bestrijden, waardoor er geen extra middelen aan de standaardmix toegevoegd hoeven worden. Dat scheelt zomaar één tot twee tientjes per hectare. Verder heb ik gezien dat maïs soms flink onder een onkruidbestrijding kan lijden wanneer deze te straf is of niet op het goede tijdstip uitgevoerd wordt. Het lóönt dus ook gewoon om je meer in de teelt te verdiepen”, zo besluit Verstraten.

AANDACHTSPUNTEN BIJ ONDERZAAI

Op proefbedrijf De Marke in Hengelo (Gld.) is ruim 25 jaar onderzoek gedaan naar onderzaai van vanggewassen. Met name met onderzaai van Italiaans raaigras zijn de afgelopen jaren prima resultaten behaald. Nu de start van het nieuwe seizoen nadert, benoemt manager Zwier van der Vegte nog even kort de belangrijkste aandachtspunten.

Tijdstip onderzaaien

„Zaai zo kort mogelijk voor het sluiten van het gewas. De maïs is dan 40 tot 50 cm hoog ('kniehoog') en veelal in het 6 tot 8-bladstadium. Maat let op: bij groeizaam weer kan maïs wel 10 centimeter per dag groeien! Zodra de bladeren elkaar raken ben je feitelijk te laat. Kijk vooral uit met voorwielaandrijving; de nokken van de voorbanden kunnen veel schade veroorzaken."

Zaatechniek

„Hou bij voorkeur dezelfde werkbreedte aan voor maïs zaaien en onderzaaien en hou ook dezelfde rijrichting aan. Dit geeft de meest zekere aansluiting in het gewas en voorkomt dat er planten worden omgeschoffeld. Let op: ook GPS blijkt in de praktijk niet altijd feilloos te werken; check daarom altijd of de (schoffel)machine in het midden werkt. Schoffel niet te breed; 50 centimeter (bij 75 cm rij-enafstand) is prima. Bij breder schoffelen neemt de kans op schade in de maïs onnodig toe. De schoffels moeten vooral een mooi zaaibed maken; dat ze ook nog wat nakiemende onkruiden meepakken is mooi meegenomen."

Vanggewas

„Wij hebben de beste ervaringen met Italiaans raai-

gras. Dit gewas staat in drie dagen boven en heeft weinig vocht nodig voor een goede kieming. Andere pluspunten zijn dat het veel massa maakt, zowel boven als onder de grond en dat het niet bloeit in het eerste jaar. Standaard houden we 20 kilo zaaizaad per hectare aan. Bij vochtige weersomstandigheden kan eventueel met 15 kilo worden volstaan."

Onkruidbestrijding

„Bij onderzaai passen geen bodemherbiciden, ook niet in kleinere doseringen. De kans dat het vanggewas niet of nauwelijks opkomt is groot - in onze ogen té groot. Tussen de toepassing van contactmiddelen en onderzaai moet minimaal twee weken zitten; dat biedt een veilige marge voor het vanggewas. Dit betekent wel dat de na-opkomstbespuiting op tijd uitgevoerd moet worden. Zelf spuiten we bij voorkeur al in het 3-bladstadium van de maïs. De onkruiden zijn dan nog heel klein en soms alleen met een loep te determineren. Dat kost wat extra moeite, maar we kunnen zo wel met zeer lage doseringen werken."

Rondom de oogst

„Na de maïsoogst kunnen er kale of kapotgereden plekken aanwezig zijn in het vanggewas. Zelf zaaien we die plekken altijd bij, zodat de grond zo bedekt

Zwier van der Vegte is manager bij proefbedrijf De Marke in Hengelo (Gld.)

mogelijk de winter in gaat. Behalve dat het zo maximaal stikstof vasthoudt, geeft het ook een boost aan het bodemleven en verbetert het de bodemstructuur. Bijzaaien verdient zichzelf daardoor dubbel en dwars terug."

Na de oogst

„Vanggewassen moeten hun werk - mineralen vangen - vooral in het najaar doen. In het voorjaar is dit niet meer nodig. Om de mineralisatie voor het volgende seizoen tijdig op gang te brengen, moet het gewas vroeg in het voorjaar worden vernietigd. Wij doen dat - sinds vorig jaar - door eerst te frezen en daarna te ploegen met een ecoploegen. Hiermee keren we alleen de bovenste 10 tot 15 centimeter van de grond, waardoor de onderlaag intact blijft. Met deze nieuwe manier van werken, hoeven we geen glyfosaat in te zetten."

COMBINATIE SCHOFFELN EN ONDERZAAIEN BEVALT AL JAREN GOED

Harry Koonstra van het gelijknamige loonbedrijf in Balkbrug (Ov.) heeft veel ervaring met het onderzaaien van Italiaan raaigras onder maïs. Vooral de combinatie met schoffelen bevalt hem erg goed.

Welke voordelen heeft het later onderzaaien van vanggewassen onder maïs?

„Een belangrijke - en misschien wel de belangrijkste - is dat je direct na de oogst een fatsoenlijk vanggewas hebt staan. Daarmee ben je vrij om het beste oogstmoment voor de maïs te kiezen - en die ligt in de meeste jaren na 1 oktober. Ook doe je zo het meeste recht aan de doelstelling van de nieuwe nitraatrichtlijn: het maximaal vangen van mineralen. Verder levert onderzaai een mooie bijdrage aan de bodemvruchtbaarheid. Onderzaai van Italiaans raaigras geeft gemiddeld zo'n 1000 kilo effectieve organische stof (EOS) per hectare. Bij zaaien na de maïsoogst is dat meestal niet meer dan 600 kg EOS/ha. Nog een voordeel van onderzaai is dat er tijdens de oogst al een grasmatje ligt, waardoor de grond meer draagkracht heeft. Vooral bij een natte oogst kan een belangrijke plus zijn. Tenslotte heb ik

het idee dat een keer schoffelen de maïs gewoon goed doet. Het zorgt voor wat extra zuurstof in de bodem, waardoor het gewas weer even opleeft. Vooral na een paar flinke plensbuien - zoals afgelopen voorjaar het geval was - is de grond vaak wat dichtgeslagen en knapt de maïs na een schoffelbeurt zichtbaar op."

En wat zijn de nadelen?

„Een nadeel van later onderzaaien van vanggewassen is dat je eigenlijk niet met bodemherbiciden kunt werken. De kans op schade in het vanggewas - bij ons Italiaans raaigras - is dan gewoon te groot. In de praktijk moet er minimaal drie, liever vier weken tussen bodemherbicide en onderzaai zitten om schade te voorkomen. Dat is natuurlijk mogelijk, maar voor ons als loonbedrijf gewoon niet zonder risico's in te plannen. Daarom raden wij het onze klanten gewoon af. Nou is het wel de vraag hoe lang bodemherbiciden nog aan de basis van de onkruidbestrijding in maïs zullen staan. Het pakket vooropkomstmiddelen wordt steeds dunner, waardoor de combinatie van na-opkomstmiddelen en twee tot drie weken later schoffelen en onderzaaien naar mijn overtuiging steeds meer in beeld zal komen. Ik vind meer inzetten op schoffelen en minder op chemie sowieso een goede zaak. Door de focus minder op het spuiten te leggen kunnen we een aantal belangrijke middelen misschien ook langer in de benen houden."

Loonbedrijf Koonstra heeft veel ervaring met het onderzaaien van Italiaan raaigras onder maïs. Vooral de combinatie met schoffelen bevalt erg goed.

Harry Koonstra heeft een loonbedrijf in Balkbrug (Ov.). Jaarlijks spuit het bedrijf zo'n 600 tot 700 hectare maïs.

Hoe kijken jullie klanten tegen latere onderzaai aan?

„De afgelopen jaren koos een kwart van onze klanten voor laat schoffelen met onderzaai. Dit jaar groeit dat naar ongeveer de helft. De andere helft houdt vast aan een groenbemester zaaien na de oogst.

Ik verwacht niet dat het percentage onderzaaien snel verder zal groeien. Een flinke groep maïstelers houdt namelijk twijfels over de effectiviteit van mechanische onkruidbestrijding of wil gewoon niet dat er in een laat stadium nog door de maïs wordt gereden. Ook is er een groep die bewust voor inzaai na de oogst kiest, omdat dan eerst nog even de grond - en eventuele sporen - losgetrokken kunnen worden. In enkele gevallen is ook de meerprijs een breekpunt: het systeem met onderzaai kost bij ons zo'n €35 per hectare meer dan inzaaien na de oogst.

Wat mij betreft moeten maïstelers vooral hun eigen keuze maken; wij bieden beide systemen aan. Voor ons is het wel belangrijk te weten wát telers willen. Onderzaaien vergt namelijk meer van onze planning. De na-opkomstbespuiting en het schoffelen met onderzaaien moeten minimaal twee weken en liever nog drie weken uit elkaar liggen. Dat levert in de praktijk het beste resultaat. Om dat voor alle percelen rond te krijgen zullen we op tijd op pad moeten. Dat kan nog wel eens een flinke uitdaging voor ons worden."

'WERKZAAMHEDEN IN EIGEN HAND HOUDEN'

Om de juiste maatregelen op het juiste tijdstip uit te kunnen voeren, houden de broers Waterink veel werkzaamheden in eigen hand. Bij het ploegen streven ze naar een redelijk grove, maar toch ook vlakke top laag. „Daardoor krijgen slemp en stuiven zo min mogelijk kans“, zo motiveert Jan-Henk. Om een optimale aansluiting tussen zaaibed en ondergrond te krijgen, rijdt hij voorafgaand aan het zaaien met dubbellucht spoor aan spoor over het land.

Het zaaien gebeurt ook in eigen beheer, de laatste jaren met een gehuurde zaaimachine van een loonwerker. De GPS van deze machine matcht met de hakselaar van het loonbedrijf, waardoor er ook met taakkaarten gewerkt kan worden.

Ook de onkruidbestrijding in de maïs voert het bedrijf zelf uit. Daarbij wordt zo veel mogelijk ingezet op het gebruik van bodemherbiciden, direct na zaai. De laatste jaren kon de maïs regelmatig schoon worden gehouden met uitsluitend bodemherbiciden. „Omgerekend ben je dan voor zo'n €35 per hectare helemaal klaar“, aldus Jan-Henk. Alleen langs de randen spuit hij soms nog een keer met een contactmiddel, zodat onkruiden niet vanuit de randen het perceel binnen kunnen komen. Omdat bodemherbiciden vocht nodig voor een goede werking, is het spuittijdstip erg belangrijk. Jan-Henk: „Met een eigen veldspuit zijn we heel slagvaardig en kunnen we het beste tijdstip uitkiezen. Wij proberen altijd zo kort mogelijk voor een regenbuitje te spuiten. Dan haal je het maximale rendement uit deze middelen.“

Proefveld voor onderzaai

Hoewel de veehouder graag met bodemherbiciden werkt, betwijfelt hij of deze de komende jaren voldoende beschikbaar blijven voor de maïssteelt. „Veel bodemherbiciden hebben een matig milieuprofiel en staan daarom op de wip. De kans dat ik in de toekomst meer met na-opkomstmiddelen moet gaan werken is daarom toch wel reëel.“ Wanneer dat scenario werkelijkheid wordt, zet Waterink het liefst in op een zeer

vroege bespuiting, wanneer het onkruid nog amper zichtbaar is. „Die wijsheid heb ik afgelopen jaar opgedaan in een proefveld van Bayer, dat hier achter het bedrijf heeft gelegen. De vroegste bespuitingen gaven daarin bijna altijd de beste onkruidbestrijding.“ De veehouder vertelt dat het proefveld vooral is aangelegd om de mogelijkheden van onderzaai en een daarbij passende onkruidbestrijding nog een keer grondig te onderzoeken (zie ook kader). Nu - half maart - zijn er enkel nog wat banen met Engels raai, Italiaans raai en verschillende bladkoolsoorten te zien. „Die drie objecten hebben in ieder geval gedaan wat ze moesten doen: mineralen vangen en uitspoeling van nitraat voorkomen“, zo trekt de veehouder zijn conclusie.

Keuze voor vroeg ras

Hoewel Waterink de verschillende opties van onderzaai zeker heeft overwogen, kiest hij komend seizoen toch voor een vroeg maïsras dat voor 1 oktober wordt geoogst. „Op dit moment past het zaaien van een vroeg ras ons gewoon het beste. Hiermee kunnen we onze eigen manier van zaaien aanhouden en kunnen we ook zonder risico's bodemherbiciden blijven gebruiken. Met de onderzaai van Italiaans raaigras moet je eigenlijk tot het 6-bladstadium van de maïs wachten om mogelijke schade door bodemherbiciden uit te sluiten. Dat is voor ons nog even iets teveel gedoe“, aldus de veehouder. Nog een minpunt van onderzaai vindt hij het 'wegnopen' van mineralen door het gras. „Ik heb liever dat die helemaal ten goede komen aan de maïs.“ Verder moet er bij onderzaai een loonwerker worden ingeschakeld die dit werk uit kan voeren. „Ook dat is weer een extra kostenpost die ik liever niet heb.“

Omdat het merendeel van maïstelers kiest voor een vroeg ras zonder onderzaai, maakt Waterink zich wel enige zorgen over de oogst. „Om de maximale opbrengst eruit te halen wil iedereen straks zo dicht mogelijk tegen 1 oktober zijn maïs laten hakselen. Het kan bijna niet anders of dat wordt dringen in de laatste weken van september. Hopelijk krijgen de

Jan-Henk Waterink heeft samen met zijn broer Roelof-Jan een melkveebedrijf met ruim 100 melkkoeien in Beersveld (Ov.). De melkproductie ligt op 10.200 kg/koe/jaar (4,25% vet en 3,54% eiwit). De broers beschikken over 40 hectare dalgrond. Daarvan is 32 ha grasland en 8 ha maïsland.

loonbedrijven het voor elkaar om daar een redelijke planning voor te maken.“

Rogge of Japanse haver?

Welke groenbemester er na de maïssoogst wordt ingezaaid, weet Waterink op dit moment nog niet. Dat kan rogge zijn, maar misschien ook wel Japanse haver. Dat gewas geeft niet alleen heel veel wortelmassa, maar sterft na een vorstperiode ook vrij vlot af. „Dat laatste vind ik een groot voordeel, want ik ben er eerlijk gezegd niet zo'n fan van om de groenbemester in het voorjaar nog dood te moeten spuiten“, zo geeft de veehouder aan. Minpunten van Japanse haver zijn echter dat het zaaien tamelijk nauw luistert en dat het zaaizaad duurder is dan rogge. Dat maakt een keuze dus best nog even lastig. „Gelukkig heb ik nog een half jaar om hierover na te denken. Eerst maar eens zien dat we komend seizoen weer een goed gewas van het land halen“, zo besluit Waterink het gesprek.

PROEFVELD LAAT MOGELIJKHEDEN ONDERZAAI ZIEN

Wat zijn de mogelijkheden van onderzaai bij maïs? Hoe pak je de onkruidbestrijding hierin aan? En hoe staan de vanggewassen er na de maïssoogst bij? Om deze vraagstukken nog eens goed voor het voetlicht te brengen, legde Bayer afgelopen jaar een praktijkproefveld aan bij de broers Waterink in Beersveld (Ov.). De drie hoofdobjecten in de proef waren: gelijktijdige onderzaai van rietwenkgras tijdens het maïs zaaien, onderzaai van Italiaans raaigras in het 5- à 6-bladstadium van de maïs en maïs zaaien zonder onderzaai (regulier zaaien). Daarnaast werden er ook diverse mosterd, rammenas en bladkoolsoorten getoetst op hun waarde als vanggewas.

Omdat de proef deel uitmaakte van het leertraject Topmaïs, zijn er tijdens het groeiseizoen een aantal fotoseries en video's gemaakt op het proefveld. Hierin is te zien hoe de verschillende vanggewassen zich ontwikkelen en hoe ze er na de oogst van de maïs bij staan.

De foto's en video's zijn te vinden op:

www.melkvee.nl/topmaïs/maïsteler/waterink

Zie ook: <https://agro.bayer.nl/nl-NL/Gewassen/Akkerbouw/Mais.aspx>

Een strook onderzaai met Italiaans raaigras: het gewas heeft zich prima kunnen ontwikkelen.

Een strook met bladkoolsoorten is goed onder de maïs vandaan gekomen en heeft bovendien de winter overleefd.

'GIERSTGRASSEN MAKEN EEN STILLE OPMARS'

„Gierstgrassen zijn bezig met een stille, sluipende opmars. Hier in Vlaanderen krijgen we steeds meer meldingen van niet of heel moeilijk te bestrijden grassen; als we gaan kijken blijkt het heel vaak om gierstgrassen te gaan." Dat zegt Andreas Vandersmissen, technisch adviseur en tevens specialist maïsteelt voor Bayer in België. Hij raadt maïstelers en loonwerkers aan om 'vreemde' grassen goed te (laten) determineren, want de beste aanpak van gierstgrassen kan per soort behoorlijk verschillend zijn.

Gierstgrassen is de verzamelnaam voor verschillende Digitaria en Panicum-soorten. De belangrijkste Digitaria-vertegenwoordigers zijn gladvingergras en bloedgierst, waarvan de eerste bij veel maïstelers al een redelijk beruchte naam heeft opgebouwd. Met name op de zuidelijke en oostelijke zandgronden waar continu maïs wordt geteeld neemt de vervuiling met gladvingergras alsmaar verder toe. Veel minder bekend, maar minstens zo gevaarlijk zijn de Panicum-soorten kale gierst, Zuid-Afrikaanse gierst, pluimgierst en draadgierst. Vooral de eerste twee worden steeds vaker gevonden op de Vlaamse zandgronden, zo weet Vandersmissen. Hij laat daarvoor haardenkaarten zien van 2011 tot 2017 waarop een forse toename van kale en Zuid-Afrikaanse gierst te zien is. „Maar let wel: dit zijn alleen de plekken waar beide soorten officieel zijn vastgesteld. De werkelijke omvang van het probleem is vele malen groter, omdat de meeste boeren en loonwerkers de Panicum-soorten nog niet herkennen. Pas wanneer zij merken dat deze grassen bij een reguliere bespuiting niet of niet goed

bestreden worden, trekken zij aan de bel. Onze verwachting is daarom dat het gierstgrassen-probleem de komende jaren nog veel groter wordt", aldus de maïsspecialist. Om de problemen binnen de perken te kunnen houden is vroegtijdige determinatie essentieel (zie ook kader). Gierstgrassen kunnen namelijk enorme hoeveelheden zaad produceren, variërend van 1000 tot meer dan 50.000 zaden per plant. Hierdoor kunnen deze grassen zich explosief uitbreiden. Bovendien kunnen de zaden minimaal drie en sommige zelfs tot 30 jaar overleven in de grond. „Wie ze dus eenmaal heeft, komt er niet zomaar meer vanaf", aldus Vandersmissen.

Vroege bestrijding essentieel
Chemische bestrijding van gierstgrassen kan het beste in een zo vroeg mogelijk stadium worden uitgevoerd, bij voorkeur in het 2 tot 3-bladstadium van de grassen. „Zodra de grassen uitstoelen zijn ze bijna niet meer kapot te krijgen en ben je te laat", zo waar-

schuwt maïsspecialist. De afgelopen jaren zijn in België goede ervaringen opgedaan met middelen op basis van de actieve stof tembotrione (Laudis, Laudis WG en Capreno), zowel tegen Digitaria- als de Panicum-soorten. „Hiermee heb je de mogelijkheid om in één keer alle onkruiden, inclusief de gierstgrassen, mee te pakken", aldus Vandersmissen. Een andere optie zijn middelen op basis van de actieve stof thiëncarbazon, die onder andere in Capreno en Monsoon Active zit. Met name tegen kale en Zuid-Afrikaanse gierst laten deze middelen prima resultaten zien. Het beste resultaat tegen gierstgrassen geeft echter een combinatie van een voor-opkomstbestrijding én een na-opkomstbespuiting (b.v. Laudis) in het 4 à 5-bladstadium van de maïs. Vanwege de extra kosten wordt deze combi in België niet erg veel toegepast, zo constateert Vandersmissen. Toch breekt hij er graag een lans voor, zeker op percelen waar gierstgrassen daadwerkelijk geconstateerd zijn. „Laat de situatie niet uit de hand lopen en probeer gierstgrassen zoveel mogelijk te beheersen. Vergelijk het maar met haagwinde; ook daarvoor moeten we steeds vaker twee keer spuiten om de situatie onder controle te houden. Geen enkele maïsteler zat daar aanvankelijk op te wachten, maar iedereen ziet dat het ondertussen wel heel noodzakelijk is om goede maïs te kunnen telen", zo besluit Vandersmissen.

Als kiemplant zijn de verschillende gierstsoorten vrijwel niet onderscheiden. In volwassen stadium zijn er wel kleine verschillen te zien. Van links naar rechts enkele belangrijke Panicum-soorten: Zuid-Afrikaanse gierst, pluimgierst en draadgierst.

GIERSTGRASSEN HERKENNEN

Gierstgrassen zijn in een vroeg groeistadium bijna niet van elkaar te onderscheiden. Bayer heeft daarom een uitgebreid determinatieschema gemaakt waarmee redelijk nauwkeurig is vast te stellen om welke (gierst)grassoort het gaat.

	OORTJES		TONGETJE		BEHARING				
	STENGEL				UNIFORM	STENGEL	BLADSCHEDE	BLAD	SNORHAREN
AFGEPLAT	JA	VLIEZIG	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	RAAIGRAS
	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	HANENPOOT
	NEE	VLIEZIG	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	STRAATGRAS
	NEE	GEWIMPERD	NEE	NEE	BEPERKT	NEE	NEE	NEE	KRANSNAALDAAR
ROND	NEE	GEWIMPERD	NEE	NEE	MATIG	NEE	NEE	NEE	GROENE NAALDAAR
	NEE	GEWIMPERD	NEE	NEE	NEE	BASIS/RAND	NEE	NEE	GEELRODE NAALDAAR
	NEE	GEWIMPERD	NEE	NEE	NEE	RANDJE	NEE	NEE	ZUIDAFRIKAANSE GIERST
	NEE	GEWIMPERD	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	JA	KALE GIERST
	NEE	GEWIMPERD	JA	JA	JA	JA	JA	NEE	PLUIMGIERST
	NEE	GEWIMPERD	JA	JA	JA	BLADRAND	NEE	NEE	DRAADGIERST
	NEE	VLIEZIG	JA	JA	JA	JA	JA	BEPERKT	BLOEDGIERST
	NEE	VLIEZIG	NEE	NEE	BEPERKT	ZELDEN	JA	JA	GLAD VINGERGRAS
	JA	VLIEZIG	GEEN	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	KWEEK

CAPRENO:

ONDERSCHEIDEND OP LASTIGE ONKRUIDEN

- Bestrijdt breed spectrum aan grassen en breedbladige onkruiden
- Extra sterk op lastige onkruiden zoals kamille en zwaluwtong
- Verbetert de werking op meerjarige onkruiden (o.a. distel- en windesoorten)
- Uitstekende partner in elke tankmix.

Let op: Capreno past niet bij directe onderzaai van een vanggewas (samen met het zaaien van de maïs). Bij latere onderzaai (2 à 3 weken na onkruidbestrijding) is een dosering tot 0,15 l/ha.

Foto pluimgierst: Michel Geven

'GEZAMENLIJKE AANPAK KNOLCYPERUS IN IEDERS BELANG'

„Knolcyperus is geen populair gespreksonderwerp. De meeste boeren in ons werkgebied zwijgen er liever over. Maar mede daardoor heeft dit onkruid zich jarenlang verder kunnen uitbreiden." Aan het woord is Shana Clercx. Ze is werkzaam bij het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw in Bocholt (Bel.) en leider van een tweejarig project rondom knolcyperus. Volgens haar is meer openheid over knolcyperus noodzakelijk om het onkruid enigszins in toom te kunnen houden.

„Hoe groot is het probleem van knolcyperus eigenlijk? Hoeveel percelen zijn ermee besmet? Om hoeveel hectares gaat het? Shana Clercx moet het antwoord op alle drie vragen schuldig blijven. „Het probleem is groot - dat durf ik gerust te stellen, maar kwantificeren kunnen we het niet. We zijn nu bezig met een inventarisatie van besmettingen in ons werkgebied, maar boeren zijn niet erg happig om daar aan mee te werken. Er rust een taboe op dit onderwerp." Ze begrijpt de terughoudendheid van boeren overigens maar al te goed. Op percelen waar officieel knolcyperus is vastgesteld mag geen uitgangsmateriaal meer geteeld worden. Een ook groenteverwerkende bedrijven willen geen producten van besmette gronden. „Percelen met knolcyperus kelderen daarvoor flink in waarde. Het is logisch dat boeren daar niet op zitten te wachten...", stelt ze nuchter.

Wie zich laat zien is verdacht...

Gevolg is wel dat onderzoek naar knolcyperus bepaald niet van een leien dakje gaat. Alleen al het vinden van een besmet proefveld was een flinke uitdaging. Uiteindelijk werd een besmet perceel in Bree gevonden - niet ver van de Nederlandse grens. Hoewel ook Nederlandse boeren en organisaties uitgenodigd waren om de proef te volgen en te bespreken, merkte Clercx ook hier de nodige huiver. „In Nederland heeft knolcyperus een officiële quarantaine-status. Voor besmette percelen geldt een teeltverbod voor akker- en tuinbouwgewassen en moet telers maatregelen nemen om knolcyperus te vernietigen en verdere verspreiding tegen te gaan. Dat maakt de zaak nóg moeilijker bespreekbaar dan in België, waar de quarantaine-status een paar jaar geleden is losgelaten." Ter illustratie haalt Clercx een LLTB-vergadering aan waar het probleem knolcyperus besproken zou worden. Er was bijna niemand aanwezig. „Want ja, wie zich daar laat zien, zou wel eens knolcyperus kunnen hebben..." Toch merkt Clercx dat maïstelers de laatste jaren wel steeds meer gefocust zijn op knolcyperus en het onkruid ook steeds beter gaan herkennen (*zie ook kader*). Vooral het kletsnatte voorjaar van 2016 was een keerpunt. Veel maïspelden zijn toen niet of niet op tijd tegen onkruid gespoten, waardoor knolcyperus zich enorm heeft kunnen uitbreiden. „Dat heeft niet alleen een deel van de boeren, maar ook de adviseurs weer even goed op scherp gezet. Sinds die tijd is er in ieder geval weer volop aandacht voor dit onkruid, al blijft dat vaak binnenskamers."

Bestrijding erg lastig

De bestrijding van knolcyperus is uitermate lastig. Volgens Clercx zijn er tal van maatregelen mogelijk, maar geen enkele biedt een sluitende oplossing. Zo is afgraven van besmette plekken of percelen volgens haar alleen zinvol (en financieel haalbaar) bij kleine, afgebakende plekken met knolcyperusplanten. Ook grondontsmetting kent veel praktische beperkingen en is duur. Bovendien worden de dieper liggende knolletjes (dieper dan 40 tot 50 cm) niet meegepakt. Afdekken met een gronddoek gaf onder laboratorium-omstandigheden een doding van ca. 70 procent van de knolletjes. Maar onder praktijkomstandigheden zal dat percentage vrijwel zeker lager zijn en daarom ook niet echt een oplossing. Ook een sterk dekkende teelt

- zoals bijvoorbeeld gras - houdt uitbreiding van knolcyperus niet tegen. „Vooral afgelopen jaar hebben we dat duidelijk gezien; waar het gras vanwege droogte helemaal bruin was, stond de knolcyperus er nog frisgroen bij", zo weet Clercx. Wat ook geprobeerd is, is het stelselmatig diep maaien van snelgroeiende grassen om zo knolcyperus uit te putten. Bij één keer per twee weken maaien werden er weliswaar geen nieuwe knolletjes meer aangemaakt, maar de planten gingen er ook niet door weg.

Chemische bestrijding in maïs

Veruit de meeste telers gaan voor chemische bestrijding van knolcyperus. In maïs zijn daar verschillende strategieën voor. Belangrijk is dat er met veel water - minimaal 400 liter - wordt gespoten zodat de planten goed geraakt worden, zo benadrukt Clercx. Verder zijn er minimaal twee bespuitingen nodig om het onkruid op z'n minst in toom te kunnen houden. Starten met een voor-opkomstbespuiting is mogelijk, maar hiermee worden alleen knollen in de bovenste 10 centimeter van de grond aangepakt. Bovendien worden deze knollen niet echt gedood, maar alleen 'verdoofd'. Het jaar erop komen ze gewoon weer terug. Een optie die vaker wordt toegepast is een vroege na-opkomstbespuiting in het 2 à 3-bladstadium van de maïs (met 1 l/ha Monsoon Active), gevolgd door een tweede bespuiting in het 4 à 5-bladstadium (met 1,5 l/ha Callisto® en 1,1 l/ha Basagran®) óf in het 9 à 10-bladstadium (met Callisto en Basagran als onder-

Typische kenmerken van knolcyperus zijn de roze voet, het scherpe, spitse blad, de driehoekige stengel en de ondergrondse uitlopers met wortelknolletjes.

Shana Clercx: „Knolcyperus is geen populair gespreksonderwerp. De meeste boeren in ons werkgebied zwijgen er liever over.'

bladbespuiting, net voor het sluiten van de maïs). Uit proeven is gebleken dat de laatste optie - spuiten in 2 à 3-bladstadium en in 9 à 10-bladstadium - doorgaans de beste resultaten tegen knolcyperus oplevert.

Steeds meer genotypes

Een ontwikkeling die de bestrijding van knolcyperus moeilijker maakt is de verminderde gevoeligheid van een aantal genotypes voor sommige maïsherbiciden. Uit onderzoek van de Universiteit van Gent blijkt dat er inmiddels vele tientallen genotypes van knolcyperus zijn. Ook zijn er aanwijzingen voor verschillende genotypes binnen één perceel, waardoor via onderling contact mogelijk weer snel nieuwe genotypes kunnen ontstaan. „Maïstelers moeten er daarom rekening mee houden dat sommige middelen niet overal even goed werken", zo waarschuwt Clercx alvast. Vanwege deze toenemende variatie in genotypes, raadt de onderzoeker het afbranden met glyfosaat sterk af. „Uit onderzoek blijkt dat glyfosaat de ondergrondse wortelknolletjes hooguit wat uitput, maar niet doodt. Sommige genotypes gaan hierdoor juist méér nieuwe knolletjes aanmaken, waardoor het gebruik van glyfosaat juist averechts werkt", zo legt ze uit.

Herkennen en erkennen

Al met al wordt de bestrijding van knolcyperus er de komende jaren dus niet gemakkelijker op, zo verwacht Clercx. Zij herhaalt daarom nog een keer het belang van knolcyperus herkennen en erkennen. „Boeren moeten de moed hebben om veldbetreders, zoals adviseurs en loonwerkers, te informeren over de aanwezigheid van knolcyperus. Want met verzwijgen komen we alleen maar verder van huis", zo besluit ze.

Callisto® is een geregistreerd handelsmerk van Syngenta Crop Protection
Basagran® is een geregistreerd handelsmerk van BASF

Monsoon Active

- Bestrijdt breed spectrum aan grassen, breedbladige en overblijvende onkruiden
- Extra sterk op één- en meerjarige grassen zoals hanenpoot, naalbaar, raaigras, straatgras en kweek
- Kan effectief ingezet worden als onderbladbespuiting tegen overgebleven of nieuw opgekomen haagwinde
- Bestrijdt ook aardappelopslag
- Aanvullende werking tegen knolcyperus.

LET OP: Monsoon Active past niet bij directe onderzaai van een vanggewas (samen met het zaaien van de maïs). Bij latere onderzaai (2 à 3 weken na onkruidbestrijding) is een dosering tot 0,5 l/ha veilig voor Italiaans raaigras.

KLEIN BEDRIJF, GROOT ENTHOUSIASME

Hij mag dan een fulltime baan buiten de deur hebben, toch voelt Chiel Berenpas (32) zich boer in hart en nieren. Vooral wanneer het over de maïsteelt gaat komt hij helemaal los. „Het is misschien geen vetpot, maar ik probeer wel het maximale uit die teelt te halen. Het meeste werk doe ik daarom zelf, vaak in het weekend of in de avonduren. Het is prachtig als je daar dan resultaat van ziet.”

Chiel Berenpas heeft samen met ouders een vleesvee- en vleesvarkensbedrijf in Haarlo (Gld.). Het bedrijf beschikt over 36 hectare land, waarvan jaarlijks ongeveer 22 hectare bestemd is voor de maïsteelt. Omdat het bedrijf niet genoeg ruimte biedt voor twee inkomens, werkt Chiel fulltime bij een groothandel in gewasbeschermingsmiddelen, zaaizaden en meststoffen. Niettemin wil hij in de toekomst graag door met het bedrijf.

„Eigenlijk is ons bedrijf te klein om er een goede boterham mee te kunnen verdienen, maar ook weer te groot om er zomaar even als hobby bij te hebben. Grote investeringen zijn niet haalbaar, maar je moet het bedrijf wel up-to-date houden. Om levensvatbaar te blijven heb je dus eigenlijk maar één keus: de kosten in de gaten houden en zo scherp mogelijk blijven boeren.” Chiel Berenpas vertelt in een notendop hoe hij de toekomst van zijn bedrijf ziet. Sinds 2012 zit hij samen met zijn ouders in maatschap en beslist hij mee over de koers van het bedrijf. Met 730 vleesvarkens, 40 Belgische Blauwen en 36 hectare land is het toekomstperspectief om fulltime te boeren erg klein. Chiel is de eerste om dat te beamen, maar dat betekent allerm minst dat hij zijn passie maar laat varen. „Als je de zaken goed aanpakt, valt altijd geld te verdienen”, zo klinkt het strijdbaar.

Zo veel mogelijk zelf doen

Het 'boerenbloed' zit er bij hem al van jongs af aan in, zo vertelt Chiel. „Voeren, trekker rijden, inkuilen... Er is gewoon niks mooiers dan dat!, zegt hij met een brede glimlach. Ook vindt hij het prachtig om zelf machines te bouwen of aan te passen. De meest recente 'creatie' is een 8-rijige wiedege, inclusief fronttank voor zaaizaad. Daarmee wil Chiel komend voorjaar Italiaans raaigras als vanggewas onder maïs zaaien. Ook de onkruidbestrijding en bladbemesting voert de jonge ondernemer zelf uit. Daarvoor kan hij de benodigde machines lenen bij een loonbedrijf waar hij jarenlang heeft gewerkt. Om het maximale uit de teelt te halen,

moet de maïs zich optimaal kunnen ontwikkelen, vindt Chiel. Daarom gaat 'alles erop' om op het eind een mooi gewas te kunnen hakselen. En dat betekent onder meer: een voor-opkomstbespuiting en onderbladbespuiting (tegen haagwinde en melde) en ook nog een late bespuiting met bladmeststoffen (N+K). De afgelopen jaren leverde deze strategie telkens prima gewassen op, al kreeg de maïs het afgelopen seizoen vanwege de droogte wel erg moeilijk. „Toch mag ik niet klagen”, vindt Chiel. „Wij hadden er nog aardig wat kolven in zitten. Ik heb hier genoeg percelen gezien die waar zo ongeveer niks in zat...”.

'Al die regels staan me tegen'

Hoewel Chiel naar eigen zeggen 'alles mooi vindt' aan boer zijn, is er toch één ding waar hij behoorlijk chagrijnig van kan worden: de enorme regeldruk met bijbehorende verplichtingen en controles. „Als boer moet je zoveel dingen waar je feitelijk geen cent aan verdient. Denk maar aan luchtwassers en alle verplichtingen rondom asbestsanering. Zeker voor een klein bedrijf als het onze zijn dat soort zaken bijna niet op te brengen.” Ook de aangescherpte verplichtingen rondom het inzaaien van een vanggewas bij maïs vallen wat hem betreft in de categorie 'alwéér moet het anders'. „Natuurlijk snap ik de achterliggende gedachte voor deze nieuwe regelgeving, maar als boer is het bijna niet bij te houden. Die frustratie merk ik ook bij veel collega-boeren: te veel investeringen *kósten* vooral geld.”

'Enthousiast blijven en doorgaan'

Wanneer de toekomst van het bedrijf aan bod komt, is Chiel resoluut in zijn antwoord: „Over tien jaar ben ik absoluut nog boer! Natuurlijk wordt het een

hele uitdaging om levensvatbaar te blijven, maar daar gá ik voor. Wat ik de afgelopen jaren heb gemerkt is dat je met goede resultaten en veel enthousiasme heel ver kunt komen en dat er dan ook nog wat overblijft om noodzakelijke investeringen te doen. Voor mij is boeren een *way of life*. Dat laat ik me niet zomaar afnemen.”

In de nieuwe rubriek **Jong & Ondernemend** laten we jonge ondernemers in de land- en tuinbouw aan woord. Hoe runnen zij hun bedrijf? Welke kansen en bedreigingen zien ze binnen hun vakgebied? En vooral: hoe zien zij de toekomst tegemoet? In deze aflevering: Chiel Berenpas (32), veehouder en maïsteler in Haarlo (Gld.).

JONG EN ONDERNEMEND

VEILIGHEIDSMATREGELEN VOOR MESUROL FS AANGESCHERPT

Als gevolg van de Europese her-evaluatie van de actieve stof methiocarb, waarbij rekening is gehouden met een nieuw extern onderzoek, heeft Bayer besloten om de veiligheidsmaatregelen bij gebruik van met Mesurol FS ontsmet maïszaad uit voorzorg aan te scherpen.

Op de verpakking van met Mesurol FS behandeld zaad staan een aantal algemene voorzorgsmaatregelen genoemd die in acht genomen moeten worden rondom het zaaien:

- Vermijd contact met de huid en ademhalingswegen en draag geschikte

persoonlijke beschermingsmiddelen gedurende handelingen met het behandelde zaad en het schoonmaken van zaaiapparatuur.

Hieraan voegen we toe:

- Voor vrouwen in de vruchtbare leeftijd geldt dat alle contact met behandeld zaad vermeden moet worden (bijv. tijdens het laden en/of zaaien van behandelde zaden, opruimen lege verpakkingen).

Heeft u vragen over bovenstaande aanscherping?

Neem dan contact op Product Stewardship Manager Michel Jansen (tel. 06 229 252 42.)

„Een belangrijk voordeel van onderzaaien - en misschien wel de belangrijkste - is dat je direct na de maïsogst een fatsoenlijk vanggewas hebt staan."

Harry Koonstra, loonwerker in Balkbrug (Ov.)

„Van grasland kun je meerdere snedes in een seizoen halen, maar van maïs krijg je maar één oogst. Die teelt moet dus in één keer helemaal goed zijn."

Jan-Henk Waterink, maïsteler in Beerzerveld (Ov.).

„Knolcyperus is geen populair gespreksonderwerp. De meeste boeren zwijgen er liever over. Maar mede daardoor heeft dit onkruid zich jarenlang kunnen uitbreiden."

Shana Clercx, projectleider knolcyperus bij PVL in Bocholt (Bel.).

„Maïs telen is misschien geen vetpot, maar ik probeer er wel het maximale uit te halen. Het meeste werk doe ik daarom zelf, vaak in het weekend of in de avonduren."

Chiel Berenpas, maïsteler in Haarlo (Gld.)

COLOFON

Concept en realisatie:

- Bayer CropScience SA-NV

Vormgeving en opmaak:

- Claudesign

Fotografie:

- Bayer CropScience SA-NV

Drukwerk:

- HH Global

Dit is een uitgave van:
Bayer CropScience SA-NV
Energieweg 1
P.O. Box 231
NL-3640 AE Mijdrecht

Onze gebruiksaanwijzingen, zowel mondeling als schriftelijk verstrekt, berusten op uitgebreide proefnemingen. Wij adviseren naar beste weten volgens kennis van zaken van dit ogenblik, echter zonder daarvoor aansprakelijkheid op ons te nemen, omdat opslag/bewaring en toepassing zich aan onze controle onttrekken. Beschrijvingen van een product, resp. gegevens over de eigenschappen daarvan betekenen niet, dat verantwoordelijkheid wordt gedragen bij eventuele schade. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Bayer Crop Science aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid over gepubliceerde uitspraken en/of meningen. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van Bayer Crop Science SA-NV.

PAST IN ALLE MOGELIJKE SYSTEMEN

Laudis heeft afgelopen jaar in proeven laten zien dat het in alle belangrijke teeltcombinaties met vanggewassen past. Bij gelijkzaai van maïs met rietzwenkgras remt Laudis de groei van rietzwenk af, maar laat deze wel in leven. In veel gevallen is deze remming zelfs wenselijk, omdat het rietzwenkgras zich anders te fors ontwikkelt. Na toepassing van Laudis groeit rietzwenk gewoon verder tot de maïs de rijen sluit.

Ook bij latere zaai van Italiaans raaigras, op kniehoogte van de maïs, is Laudis een uitstekende optie. Na een bespuiting met Laudis blijft Italiaans raaigras goed groeien en levert het een mooi vanggewas op.

ADVIES ONKRUIDBESTRIJDING 2019

Vanggewas zaaien op zandgrond na de oogst, voor 1 oktober

Zonder gladvingergras;

- 1,5 - 2,25 l/ha Laudis + 0,2 l/ha Samson Extra 6% OD + 0,7 l/ha Kart + 1,0 l/ha Frontier Optima
- 0,2 l/ha Capreno + 0,1 l/ha Samson Extra 6% OD + 1,0 l/ha Frontier Optima + 1 l/ha Robbester (olie)
- 0,33 - 0,5 kg/ha Laudis WG + 0,75 l/ha Monsoon Active + 1,0 l/ha Frontier Optima + 0,5 l/ha Robbester

Met gladvingergras;

- 1,5 - 2,25 l/ha Laudis + 0,5 - 1,0 l/ha Calaris + 1,0 l/ha Frontier Optima + evt. Samson Extra 6% OD + evt. Kart

Gelijktijdige zaai op zandgrond van vanggewas (rietzwenkgras) met maïs

- 1,5 - 2,25 Laudis + evt. toevoegmiddelen als een Kart, Casper of Peak

Zaai van vanggewas op zandgrond (Italiaans raaigras) 2-3 weken na de onkruidbespuiting als maïs ongeveer tot aan kniehoogte staat;

- 1,5 - 2,25 Laudis + 0,2 Samson Extra 6% OD + 0,7 Kart

Teelt op klei en veen zonder vanggewas

- Alle bovengenoemde combinaties mogelijk, inclusief mogelijkheden met Dual Gold en Gardo Gold als bodemherbicide.

Laudis

- Veilig bij alle gebruiksdoseringen (1,5 - 2,25 L/ha)
- Toepasbaar tot en met het 8 blad stadium.

